

Kedves testvéreim a Krisztusba vetett hit által!

János apostoltól olvashatunk a Bibliában egy evangéliumot és 3 levelet. A 3 levél közül a legismertebb ez az első, és ebben is talán a legismertebb íge az, hogy az Isten szeretet. Sokan még azt is tudják, hogy az apostolt a szeretet apostolának is lehet nevezni, és, hogy János apostol a leveleiben számtalanszor írja azt, hogy „szeressetek!” Hol úgy, hogy Istent, hol úgy, hogy az embereket. Éppen ezért fontos tudni azt is, hogy mind ezek mellett arról is ír, hogy ne szeressetek! Mármint ne szeressétek a világot! Erről szól a mai igénk.

Mit ért a „világ” kifejezés alatt János? Nos, a világ fogalma itt nyilván nem a szépen rendezett teremtmények világára vonatkozik, hiszen az Isten alkotómunkáját dicséri, hanem arra a világra, amelyik Isten ellenségévé lett. Ezt sajnos félre lehet érteni, és minden olyan mozgalom, amelyik teológiai alapon útálja a világot, vagy attól teljesen elkülönül, nem a krisztusi úton jár. A szent élet nem azonos a világ meggyűlölésével. Assisi Szent Ferenc nagyon jól érzett erre rá valamikor, hiszen miközben egyes embereket a szerzetesi rendjébe hívott és fogadott, aközben a természetet annyira szerette, hogy a napot fivérének nevezte, a holdat pedig nővérének. Mondanom sem kell, nem ezoterikus alapon, hanem a teremtés szépségét meglátó alapon. Tehát nem a világból hívta ki a követőit, hanem olyan lelki távolságra, ahonnan a világot tisztábban lehetett látni. Hogy ezt a világot mennyire nem kell gyűlölni, jól érzékelteti Áprily Lajos egyik verse, melynek címe: A csavargó a halálra gondol.

Uram, a tél bevert a templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
„Ez világot szívedben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen...”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel
s odvamba surran este sünfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszig minden gondot eltemet:
mezítláb járom harmatos meződet
s verőfényed fürösztli mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s füttyörésem s Uram, te hallgatod.
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Hamar László lelkész

Elhangzott 2024. április 28-án

de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?
Ha menni kell, vállamról rongyruhámat
egy rántással elhullathatom,
sarum szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világod,
de indulhatok, amikor kívánod,
ígéd szerint: egészen meztelen.

Testvéreim! Miközben tehát a teremtet világ szép és jó, aközben mégis az ember boldogtalan tud lenni. Hogy a csudába? Hogy lehetséges ez? Hát itt van a kutya elásva. A pszichológia szerint mások bűne miatt, esetleg az ember saját bűnei miatt, de ezekről nem úgy beszél, mint ami egyetemes probléma, és mint, ami Ádám és Éva óta ott van minden emberben, hanem csak úgy beszél arról, mint ami valami nem normális módon valahogy történetesen így alakult. Pedig a valóság az, hogy a Sátán lefelé húzó ereje, az ember testét-lelkét tönkre tevő megnyilvánulása ott van mindenütt. És a bűnössé vált ember pedig a bűnei miatt a világot magát további romlásba vitte, viszi. Nevezhetjük ezt korszellemnek, ideológiáknak, kedvezőtlen külső körülményeknek, determináltságnak, mindegy, az ember mindegyikben elvesz. Elveszti magát, a többi emberrel való harmonikus kapcsolatát és persze Istent is meg a saját emberségét. A pszichológia az emberiségről elsősorban, mint ebbe belesodródó áldozatról szól, és egyébként a bűnbeesési bibliai őstörténetet kivéve a népi mitológiák is – elgondolkodtató, hogy az ősi nyomorúságértelmezések is maszatolják az ember bűneinek kialakulását és annak felelősségét, s az abból fakadó következményeit -, a bibliai tanítás azonban az ember felelősségteljes rossz döntésről vall. Az ember a teremtet világban nem igazodik az isteni rendhez, nem veszi figyelembe Isten akaratát, nem engedelmes neki, hanem a jelen élet hasznának kisajtolása érdekében igyekszik élvezni az életet. Fél, hogy ha ezt nem tenné, lemaradna megannyi örömről, jóról, boldogságról. Ez a szemlélet semmibe veszi Isten rendjét, parancsait, és a felelős történelmi szemléletet is, és a reménység helyett magába foglalja, behabzsolja a nyereségeket. Minden áron. Így találja ki azt, hogy ő az Isten, vagyis neki ne parancsoljon senki. („Én vagyok a én vagyok a kunságifí, nem parancsol nekem senki...”) Így találja ki, hogy magát örök életűnek hiszi, ehhez az érzéshez, vagy ennek láttatására felhasznál rengeteg dolgot, s közben a halálról tudni sem akar, az örök életet pedig nem akarja elvenni Isten kezéből. Így találja ki az igazságos háborút, amit mindmáig nagy kedvvel gyakorol. Így találja ki a házasságtörést, amivel teljesebbé teszi a házasságát. Így találja ki a másik emberre való mutogatást a számonkérésnél. Így találja ki az Istenre mutogatást, hogy végeredményben ő adott olyan külső körülményeket és más embereket, akik miatt bűnbe estem. Így találja ki a finomra hangolt érzékeket a vágy kielégítéséhez és a lelki érzéketlenséget, süketséget a lelkiismeret hangjának meghallásához. Így találja ki a világ értelmezését és az emberi történelmet olyan értelmezéssel, ami szerint folyamatos a fejlődés. Így találja ki többmillió kialakult faj csontjainak leletei alapján, valójában éppen ennek ellenére, hogy folyamatos fejlődéssel, Isten teremtese nélkül lett emberré az ember. Ja, és ezt nevezi a tudományos magyarázatnak. Így találja ki azt, hogy a technikát, a gazdasági eredményeket, az egyenlősítést, vagy éppen az egyéni érdekeket, a lenyűgöző képességeket isteníti, és ezek ámulatában él. Így találja ki a felelősség hárítását. Így találja ki, hogy ő mindig áldozat. Így találja ki, hogy az erősebbet kell szolgálnia a gyengébbnek. Így találja ki, hogy a boldogtalanságát ráfogja a külső körülményekre. Így találja ki, hogy még jónak is csak azért akar lenni, hogy maga és mások előtt tetszelegjen. Így találja ki a szégyenérzetet, amire hivatkozva egymás iránti bizalmatlanságra akar építeni társadalmat. Így találja ki azt, hogy a technikai felfedezéseiben mindig valami istenit érez, és aztán csodálkozva csalódik, hogy mégsem lett Isten, sőt nem lett egy istenibb újabb korszak a technikai újabb eszközök használatával. Így találja ki az igazságot, mint erőszakkal fenntartható

rendet. Így találja ki, hogy jó növény, jó állat, jó időjárás az, amiből gyors hasznót csinál, vagy jó érzése van, és rossz növény, rossz állat, rossz idő az, ami nem ad közvetlen örömet. Így találja ki a másik embert ellenségnek tekinteni, és az ő legyőzésével örömet érezni. Így találja ki az önzőséget, féktelenséget, önpusztítást, irigységet, gőgöt, a tiszteletlenséget, és még megannyi tisztátalan érzést, amitől rövid-távon boldog, hosszú távon pedig rámeleg az élete. Így találja ki a kérkedést, amivel valójában a saját kisebbségi érzését próbálja legyőzni, s közben másokat megaláz. Így keresi görcsösen az örömeket, s közben már fiatalon kiég.

Kedves testvéreim! Ez a megfertőzött világ mindig van, ezt nem lehet kikerülni. Viszont ebben a világban meg lehet maradni embernek. Lehet védekezni ellene, sőt kell is, de nem lehet Sátántól mentes világban élni. Ennek a világnak a hatása alatt él a mindenkori ember. János apostol azt mondja: ezt a világot ne szeresétek! Mármint ne folytatok bele, ne azonosuljatok vele, ne érezzétek magatok ebben otthon, ne béküljétek ki vele!

De hát hogyan lehetséges ezt elérni?

Ez a szeretet által lehetséges, ami az Istennel való kapcsolatból indul ki, hiszen Isten szeretetét fogadja be, s ezt árasztja tovább. Ez emel túl önző vágyainkon. A folyamatos koncentráció, hogy a rosszat akár másban, akár magunkban győzzük le, nem vezet tartósan eredményre, nem jó módszer a világot, annak kísértéseit legyőzni. Csak az a jó, ha a szeretet áramlásában, az abból jövő folyamatokban történik ez a harc. Nyilván abban sem tud egy életen át hibátlan lenni az ember, de mégis egészen más a rosszat jóval legyőzni, mint egyszerűen csak küzdeni ellene. Ha nem az Isten szeretése, Isten szeretete, Isten akaratának szeretetből cselekvése által él az ember, akkor állandóan az az érzése, hogy a jelen által kínált mindenféle lehetőségek megragadása nélkül elvesz, végzetesen lemarad a jóról. A XXI. század embere például betegesen törekszik arra, hogy gazdagabban haljon meg, mint született, mintha ennek bármilyen jelentősége is lenne. Az ember keresi a maga javát, a saját boldogulását bármi áron és nem érti, hogy a sok kis megnyert csata miatt fogja végül elveszíteni a háborút.

János apostol könyörögve kéri: Ne a javakat keressétek magatoknak, hanem egymás javára törekedjétek! Ne azt érezd át nagy beleéléssel, hogy miről maradsz le másokhoz képest, hanem azt éld át, hogy aki Isten rendjébe helyezi magát, és szeretettel él, az örökké benne van egy jó folyamatban, áldás az élete, és az élete nem a halál felé viszi végül, hanem a halál kapuján túl az örök üdvösségbe.

János józanul szól a világ változásairól, amiket próbálhatunk erőltetetten mindig fejlődéssé tenni, vagy annak beállítani, de valójában egy romló, múlandó világban élünk, ahol éppen a múlandó, romló dolgokkal körülvéve, bebástyázva magunkat lehet örökre benne ragadni, fogolynak lenni. A jelen étellel megelégedve az ember állattá válik, hiszen nem gondol a halhatatlan életre. A földi kívánságok rabjaként nem tud lenni Isten szolgaságából felszabadított gyermekévé.

Testvéreim! János apostol nem azt tanítja, hogy ebben a világban nem élhetünk, és annak javaival nem élhetünk, de attól függeni maga a veszedelem. Nem az a baj, ha például egy hívő ember reggel meghallgatja a rádiót, vagy megnézi az internetet, hogy mi újság van a világban, de ha nincs hozzá reggeli ima, akkor automatikusan abba a világba helyezte bele magát, ahol a hírekben megtudja, hogy már megint milyen bajok vannak. Ez bizony butaság.

A mi boldogságunk az, hogy Istené vagyunk. A mi boldogságunk nem a történelem, hanem az üdvösség történelem, ahol a veszendő embert az Isten meg tudja és akarja menteni. A mi boldogságunk az, hogy még a rosszból is lehet jó, mert minden a miénk, csak meg kell nézni, hogy abból mi használ nekünk. A mi boldogságunk a szabadság, a bűnbocsánat, a felelős

közösség Istennel és egymással, az Isten szeretetének boldog naponkénti befogadása és annak továbbadása. Jókra-rosszakra egyaránt.

Egy Reményik Sándor verssel szeretném befejezni igehirdetésemet:

Vízválasztó

Ha kegyelmesen úgy tetszik Neked
Sorsom, vagy Istenem,
Hogy e mostani megpróbáltatásom
Vízválasztó legyen,
Amelynek kopár hegytaraján túl
Eztáni életem
Új forrása ered:
Legyen, kérlek, e forrás
Mélyebbről fakadó,
Nem magának-való
Tisztultabb szeretet.
Legyen e tiszta nedv
Felbuzgó munkakedv,
Önzetlenebb erő,
Malmot hajtó patak,
Szolgáló akarat,
Sziklából feltörő.

Ha kegyelmesen úgy tetszik Neked
Sorsom, vagy Istenem,
Hogy e mostani megpróbáltatás
Vízválasztóm legyen,
Amelyen túljutva
Egészen más a táj -:

Hadd mosolyogjak én
Azon is, ami fáj
Azon is, ami e
Világban vaksötét,
Fáklyavivő legyek,
Míg tart e furcsa lét.
Legyek összeszedett,
Szelíden is kemény,
S hogy ne ítéltessem,
Mégse ítéljek én,
Nevessek a világ
Játékai felett,
De ez a nevetés
Legyen egy ölelés,
Amellyel mindenkit
Magamhoz ölelek.

Elmúlik a világ
És játécai is,

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Textus: János első levele 2. fejezet 15-17.

Még kívánsága is,
Szél szórja szét a színes szavakat,
De sorsom lényegének,
De lelkem Istenének
Beszéde megmarad.
Ámen.